

Diem «no» al Tractat constitucional per a construir una altra Europa !

El debat sobre Europa és important. Per a fer front a la deslocalització d'empreses i a l'especulació financera, a la crisi ecològica i a la carrera armamentista, a la desigualtat de gènere i a la bretxa creixent entre el Nord opulent i el Sud i l'Est empobrits, cal unir esforços a escala europea. Però l'Europa que fa falta no és la que consagra el Tractat constitucional adoptat pels caps d'estat i de govern el passat dia 18 de juny.

Aquest Tractat constitucional persegueix, en realitat, una altra cosa. Intenta blindar, en una Europa ampliada, el nucli antidemocràtic i antisocial que ha marcat el procés d'integració, si més no, des de Maastricht. No es pot, doncs, considerar un simple Tractat més. És un text amb pretensions «constitucionals», amb vocació de permanència.

Pel que fa a la seva elaboració, aquest Tractat no comporta una ruptura amb els mètodes tecnocràtics practicats fins ara per la Unió. Més enllà de la propaganda, estem lluny d'haver assistit a un procés constituent genuïnament democràtic. No es va convocar una Assemblea Constituent elegida pels pobles europeus. La dreta conservadora va dominar el funcionament de la Convenció encarregada de redactar les versions inicials del Projecte. El debat va ser escàs. Les esmenes més avançades des d'un punt de vista social i democràtic van ser rebutjades. El text aprovat, ja en sí mateix limitat, va ser modificat «a la baixa» pels executius estatals en les cimeres intergovernamentals posteriors. Finalment, el que es signarà a Roma no és ni més social, ni més democràtic, ni més europeu del que ja hi havia als Tractats anteriors.

La majoria de la ciutadania no té, encara avui, informació adequada sobre aquest Tractat. Tampoc s'han donat garanties suficients per a un debat públic i plural a l'alçada del que es pretén aprovar. No obstant això, el govern espanyol ha convocat un referèndum per a començaments de l'any 2005. Si es ratifica, qualsevol modificació substancial del Tractat constitucional exigirà l'acord unànim dels 25 membres de la Unió. La seva revisió, no tan sols jurídica, sinó sobretot política, resultarà gairebé impossible.

El que ens hi juguem, doncs, és molt. Per primera vegada en la història del constitucionalisme modern, es consagren els pilars bàsics del projecte neoliberal. Sobretot en la Part III, es constitucionalitzen amb detall la independència quasi absoluta del Banc Central Europeu, l'obsessió per l'absència de dèficit i una sèrie de criteris de convergència de clar signe monetarista. No es garanteix la defensa dels serveis públics front a les lleis del mercat ni una política ecològica coherent. Els objectius socials i ambientals queden reduïts a simple retòrica i la Carta de drets s'insereix com una simple ornamentació destinada a causar les menors molèsties possibles. No es facilita harmonització alguna en matèria fiscal o laboral. En canvi, els preceptes que han permès les privatitzacions i els tancaments d'empreses públiques romanen –com demostra el cas de Izar– pràcticament sense reformes.

Després de mig segle d'integració, els òrgans més representatius conserven un paper marginal i els que de debò decideixen no estan sotmesos a controls democràtics efectius. Les noves competències reconegudes al Parlament europeu són mínimes. Els veritables «senyors de la Constitució» continuen sent el Consell (europeu i de ministres), la Comissió, el Tribunal de Justícia i el Banc Central. No és d'estranyar que en aquest entramat oligàrquic, l'única innovació rellevant en matèria de democràcia participativa –el dret de proposta ciutadana– es deixi en mans de la Comissió, considerada ja la més neoliberal en la història de la Unió.

El Tractat constitucional assegura defensar l'Europa de la pau, però no consagra una alternativa real al model civilizatori que avui representen els Estats Units. No renuncia a la guerra com a instrument de política exterior, manté els llaços amb l'OTAN i preveu una Agència Europea de Defensa adreçada a maximitzar els beneficis en matèria militar. Predica el respecte per la diversitat, però no permet una actualització democràtica del dret a l'autodeterminació dels pobles ni atorga un reconeixement adient a la realitat plurinacional d'Europa. Els gairebé vint milions de treballadors i treballadores immigrants que contribueixen a la seva prosperitat són objecte d'un tractament bàsicament discriminatori i policial. S'intenta el que és absurd: exportar al Sud i a l'Est les polítiques neoliberals que estan en l'origen de l'«efecte sortida» de moltíssimes persones, per a negar-los després la llibertat de circulació i els més elementals drets de ciutadania.

Com a Projecte destinat a regir la vida d'Europa durant els propers 30 o 50 anys, aquest text no pot considerar-se cap «pas endavant». I molt menys l' «únic camí possible». Negar-se a rebutjar un Tractat mediocre per por a una crisi és desconèixer que la crisi ja existeix, i que els seus responsables són els mateixos que han defensat amb entusiasme els Tractats que ens hi han conduït, inclòs el de Niça.

Creiem que abandonar la crítica de l'Europa burocràtica, desigual i de les «múltiples velocitats» que recull el Tractat constitucional al populisme xenòfob i d'extrema dreta seria un acte irresponsable, de perilloses conseqüències polítiques i socials. Per això, defensem la necessitat de dir «no» a aquest Tractat constitucional com primer pas per a la construcció d'una Europa alternativa. Social, democràtica, ecològica, pacífica, laica, respectuosa amb la igualtat de gènere i amb la diversitat sexual, cultural i nacional. L'única Europa que, presa seriosament, podria posar-se al servei d'un internacionalisme solidari de nou tipus i guanyar-se el compromís dels milions de dones i homes que avui la contemplen amb un comprensible escepticisme.

Adhesions: noalaconstitucioeuropea@moviments.net